

Kommunikationsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lotsningslagen

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lotsningslagen (RP 225/2018 rd): Ärendet har remitterats till kommunikationsutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- specialsakkunnig Tero Jokilehto, kommunikationsministeriet
- överinspektör Mira Karppanen, kommunikationsministeriet
- äldre avdelningsstabsofficer Ville Suominen, försvarsministeriet
- direktör Laura Kuistio, Trafikverket
- avdelningschef Juha-Matti Korsi, Trafiksäkerhetsverket
- överinspektör Santeri Lunkka, Trafiksäkerhetsverket
- branschdirektör Jussi Kaurola, Meteorologiska institutet
- verkställande direktör Kari Kosonen, Finnpiilot Pilotage Ab
- ordförande Antti Rautava, Lotsförbundet rf
- Senior Advisor Olof Widén, Rederierna i Finland rf
- styrelseordförande Matti Pajula, Vattenvägföreningen i Finland rf.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- arbets- och näringsministeriet
- miljöministeriet
- Olycksutredningscentralen
- Kommunikationsverket
- Finnpiilot Pilotage Ab
- Rolls-Royce Oy Ab
- Lotsförbundet rf
- Finlands Maskinförbunds förbund.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att lotsningslagen ändras. Ändringen ska möjliggöra tillståndspliktig fjärrlotsning, där lotsen sköter lotsning någon annanstans än ombord på det lotsade fartyget. Trans-

Betänkande KoUB 32/2018 rd

port- och kommunikationsverket ska på ansökan av lotsningsbolaget kunna bevilja tillstånd för fjärrlotsning för viss tid.

Propositionen ska förbättra säkerheten och effektiviteten i lotsning på längre sikt och främja testning av ny teknik och mer omfattande utnyttjande av information vid lotsning. Propositionen stöder de mål i regeringen Sipiläs program som avser att införa en försökskultur och skapa en tillväxtmiljö för digital affärsverksamhet. Dessutom föreslås ändringar i bestämmelserna om tillfälliga lotsplatser och utländska statsfartygs skyldighet att anlita lots.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Propositionen hänger samman med en allmän översyn av lotsningslagen i syfte att ge friare tillgång till marknaden och att exempelvis höja gränsen för lotsningsbolagens skadeståndsskyldighet. Fram till nu har lotsning betraktats som ett statligt monopol och det har inte ansetts nödvändigt att ge andra aktörer tillträde till marknaden.

Utskottet välkomnar att propositionen ger möjligheter att införa ny teknik. Det är bra att först införa tillståndspliktig fjärrlotsning eftersom man på så sätt kan få mer information och verksamheten kan vidareutvecklas, om det behövs. Fjärrlotsning ska emellertid inte vara obligatoriskt. Regeringen föreslår att fartygets befälhavare får vägra anlita fjärrlotsning och att detta inte ska få inverka på möjligheterna att få lots till fartyget.

Kommunikationsministeriet uppger att man i propositionen har vägt in de betänkligheter som framfördes vid utfrågningen av sakkunniga. De som ansöker om tillstånd för fjärrlotsning måste därför bland annat uppge hur de vill ordna säkerheten för miljön och fartygstrafiken och hantera risker. Tillståndet kan villkoras, ändras eller återkallas.

DETALJMOTIVERING

Ingressen. Av lagtekniska skäl föreslår utskottet att ingressen till lagförslaget ändras. På det sättet beaktas lagändringar som godkänts efter det att denna proposition lämnades och som behandlades i samband med reformen av trafik- och transportmyndigheterna.

5 §. Skyldighet att anlita lots. Utskottet gör en teknisk ändring i paragrafen.

16 f §. Väsentliga uppgifter om fjärrlotsning. Utskottet gör en teknisk ändring i paragrafen.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Kommunikationsutskottets förslag till beslut:

Betänkande KoUB 32/2018 rd

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 225/2018 rd med ändringar. (*Utskottets ändringsförslag*)

Utskottets ändringsförslag

Lag

om ändring av lotsningslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lotsningslagen (940/2003) 2 § 23 punkten, 4 § 1 mom., 5 § 5 mom., 9 §, 18 § 4 mom., 19 och 20 § samt 20 a § 1 mom.,
av dem 2 § 23 punkten, 5 § 5 mom., 18 § 4 mom. och 20 a § 1 mom. sådana de lyder i lag 986/2018, 4 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1050/2010, ~~5 § 5 mom. sådant det lyder i lag 1312/2016,~~ 19 § sådan den lyder i lag 645/2010 och 20 § ~~och 20 a § 1 mom.~~ sådan den lyder i lag 998/2015, samt
fogas till 2 §, sådan den lyder i lag 986/2018, nya 4 a, 24 och 25 punkter, till 5 §, sådan den lyder i lag 986/2018, ett nytt 4 mom., varvid det nuvarande 4 mom. och det ändrade 5 mom. blir 5 och 6 mom., till 8 §, sådan den lyder i lag 1050/2010, ett nytt 4 mom., varvid det nuvarande 4 mom. blir 5 mom., till 12 §, sådan den lyder i lag 986/2018, ett nytt 3 mom., varvid det nuvarande 3 mom. blir 4 mom., samt till lagen nya 16 a—16 g § som följer:

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

4 a) *tillfällig lotsplats* ett sådant ställe i en lotspliktig farled som inte är en lotsplats där lotsen ska embarkera eller debarkera fartyget eller lotsbyte ska äga rum och som Transport- och kommunikationsverket godkänt som tillfällig lotsplats,

23) *Saimens vattenområde* det sjöområde bestående av flera sjöar vilket omfattar de farleder i Saimen, med undantag av Saima kanal, där det råder skyldighet att anlita lots,

24) *fjärrlotsning* verksamhet där lotsen lotsar fartyget annanstans än ombord på det lotsade fartyget,

25) *VTS-central* en i 2 § 7 punkten i lagen om fartygstrafikservice avsedd central där leverantören av fartygstrafikservice upprätthåller fartygstrafikservice.

Betänkande KoUB 32/2018 rd

4 §

Lotsningsverksamheten

Ingen annan än lotsningsbolaget får tillhandahålla lotsningstjänster eller bedriva lotsningsverksamhet eller fjärrlotsning.

5 §

Skyldighet att anlita lots

Försvarmakten kan befria ett sådant utländskt statsfartyg som deltar i utbildning, övning eller annat försvarssamarbete som Försvarmakten är värd för eller som Försvarmakten annars är värd för och som befinner sig i en lotspliktig allmän farled på finskt vattenområde från skyldigheten att anlita lots. Ett sådant utländskt statsfartyg ska använda ett automatiskt identifieringssystem (AIS) i klass A avsett för professionellt bruk, om inte Försvarmakten beviljar tillstånd att inte använda systemet. Försvarmakten ska omedelbart underrätta Transport- och kommunikationsverket samt VTS-centralen för det i lagen om fartygstrafikservice avsedda VTS-området om befrielsen.

När ett fartyg anländer till ett VTS-område som avses i lagen om fartygstrafikservice ska fartygets befälhavare meddela VTS-centralen om fartyget utnyttjar dispens som avses i 3 eller 4 mom., och i så fall uppge dispensens nummer.

8 §

Lotsens ansvar och skyldigheter

Lotsen ansvarar för fjärrlotsningen, om inte det tekniska genomförandet av fjärrlotsningen, handlingsmodellen eller en störning i kommunikationsförbindelserna hindrar lotsen från att agera enligt sitt uppdrag.

9 §

Inledande och avslutande av lotsning

Lotsning börjar då fartyget lägger ut från kaj eller lättar ankar och lotsningen är slutförd vid ankomsten till hamn då fartyget har ankrat eller förtöjts vid kaj.

I övrigt börjar lotsningen när lotsen stigit ombord på fartyget och inlett lotsningen och är slutförd när lotsen har överlåtit lotsningen åt en annan lots eller avslutat lotsningen. Fjärrlotsning kan dock inledas och avslutas också på det sätt som bestäms i ett tillstånd till fjärrlotsning.

Betänkande KoUB 32/2018 rd

Transport- och kommunikationsverket godkänner en tillfällig lotsplats för viss tid på ansökan av lotsningsbolaget, om förhållandena förutsätter det. Innan ansökan skickas ska lotsningsbolaget höra leverantören av fartygstrafikservice. Transport- och kommunikationsverket ska underrätta leverantören av fartygstrafikservice om tillfälliga lotsplatser.

Lotsen kan, efter att ha överenskommit om saken med det lotsade fartygets befälhavare, embarkera eller debarkera fartyget även på andra ställen än vid lotsledens lotsplats eller tillfälliga lotsplats, om väderleks- eller isförhållandena förutsätter det. VTS-centralen ska underrättas om detta.

12 §

Styrsedel för lots

Lotsningsbolaget ska säkerställa att lotsarna i anställning hos bolaget har en sådan gällande styrsedel för lots som de behöver i sina uppgifter.

16 a §

Tillståndsplikt för fjärrlotsning

Fjärrlotsning i de lotspliktiga allmänna farlederna på finskt vattenområde och i den arrenderade delen av Saima kanal kräver tillstånd av Transport- och kommunikationsverket.

Tillstånd till fjärrlotsning beviljas av Transport- och kommunikationsverket för viss tid. Tillståndet beviljas på ansökan av lotsningsbolaget för högst fem år och tillståndet kan förnyas vid behov.

För beviljande av tillstånd till fjärrlotsning förutsätts att fjärrlotsningen som sådan eller tillsammans med andra verksamheter inte medför

- fara för fartygstrafikens säkerhet,
- olägenhet för miljön,
- olägenhet för annan fartygstrafik.

16 b §

Tillstånd till fjärrlotsning

I ansökan om tillstånd till fjärrlotsning ska beskrivas de metoder, den teknik och de handlingsmodeller som används i fjärrlotsningen, metoderna för att säkerställa säkerheten för miljön och fartygstrafiken samt riskhanteringen, de farleder eller delar av farleder där fjärrlotsning utförs, personalstyrkan vid fjärrlotsningen samt anges de personer som ansvarar för fjärrlotsningen.

I ansökan ska lämnas behövliga uppgifter om fjärrlotsningsverksamheten och dess konsekvenser samt andra betydelsefulla omständigheter för att ansökan ska kunna bedömas. Transport- och kommunikationsverket kan begära utredningar i ärendet.

Transport- och kommunikationsverket beviljar tillstånd till fjärrlotsning, om verksamheten uppfyller kraven enligt denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

Betänkande KoUB 32/2018 rd

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare tekniska föreskrifter om ansökan om tillstånd, innehållet i ansökan samt om riskbedömningar, riskhantering och andra utredningar som krävs som en del av ansökan.

16 c §

Villkor för tillstånd till fjärrlotsning

I ett tillstånd till fjärrlotsning ska bestämmas de farleder eller delar av farleder där fjärrlotsning är tillåten samt de fartyg som deltar i fjärrlotsningen. I tillståndet ska dessutom bestämmas var fjärrlotsningen inleds och avslutas.

I tillståndet kan det ställas krav som främjar uppnåendet av de mål som anges i 1 §, villkor som gäller de förfaranden, den information och den teknik som används vid fjärrlotsningen, villkor för att säkerställa säkerheten vid fjärrlotsningen, villkor som gäller skyldighet att rapportera till myndigheter och andra aktörer, villkor som gäller tillsyn över och inspektioner av fjärrlotsningen, upp geografiska begränsningar, upp begränsningar som anknyter till väderleks- och isförhållanden. Verksamheterna enligt tillståndet ska ingå i lotsningsbolagets drifthandbok. Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om de villkor som ställs i tillståndet till fjärrlotsning.

16 d §

Ändring av tillstånd till fjärrlotsning

Transport- och kommunikationsverket kan av grundad anledning på eget initiativ ändra ett tillstånd till fjärrlotsning eller dess villkor efter att ha hört lotsningsbolaget. Dessutom kan verket ändra tillståndet till fjärrlotsning eller dess villkor på ansökan av lotsningsbolaget. Tillståndshavaren ska ansöka om ändring av tillståndet, om avsikten är att ändra verksamheten väsentligt.

16 e §

Återkallande av tillstånd till fjärrlotsning

Transport- och kommunikationsverket ska återkalla ett tillstånd till fjärrlotsning helt eller delvis, om lotsningsbolaget upprepade gånger bryter mot bestämmelserna i denna lag eller mot de tillståndsvillkor som avses i 16 c §, fjärrlotsningen äventyrar säkerheten eller miljön eller medför olägenhet för sjötrafiken, eller lotsningsbolaget upphör med fjärrlotsningen.

Betänkande KoUB 32/2018 rd

16 f §

Väsentliga uppgifter om fjärrlotsning

Transport- och kommunikationsverket, Trafikledsverket, Meteorologiska institutet och leverantören av fartygstrafikservice får trots sekretessbestämmelserna och företagshemlighet på begäran lämna ut sådana uppgifter om fjärrlotsning till lotsningsbolaget och andra aktörer som deltar i fjärrlotsning som är nödvändiga för skötseln av deras uppgifter enligt lag. Uppgifterna lämnas ut i realtid via en förbindelse som upprättats i ett informationssystem (**gränssnitt**) eller på något annat sätt i elektronisk form. Uppgifter som avses i 24 § 1 mom. 10 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) får dock inte lämnas ut.

Lotsningsbolaget, som bedriver fjärrlotsning, och andra aktörer som deltar i fjärrlotsningen ska trots företagshemlighet avgiftsfritt lämna sådana uppgifter om fjärrlotsning till Transport- och kommunikationsverket som är nödvändiga för skötseln av verkets uppgifter enligt denna lag.

Uppgifter som lämnas ut får endast användas för det ändamål för vilket de lämnats ut. Uppgifterna ska raderas genast då de inte längre behövs för ändamålet. Uppgifterna får inte överlåtas vidare.

16 g §

Särskilda bestämmelser om fjärrlotsning

Fartygets befälhavare får vägra anlita fjärrlotsning. Vägran att anlita fjärrlotsning får inte ha konsekvenser för att en lots fås för fartyget.

På fjärrlotsning tillämpas vad som i 11 § föreskrivs om lotsens rätt att vägra utföra lotsning eller att avbryta lotsning.

På fjärrlotsning tillämpas vad som i 4 a—4 c, 7 och 8 § föreskrivs om lotsningsbolagets, hamnförvaltningens, lotsens och befälhavarens ansvar.

18 §

Tillsyn

Transport- och kommunikationsverket ska via ett gränssnitt eller på något annat sätt i elektronisk form lämna leverantören av fartygstrafikservice uppdaterade uppgifter om styrsedlar för lots, linjelotsbrev, dispens och undantag från skyldigheten att anlita lots. Transport- och kommunikationsverket kan underrätta leverantören av fartygstrafikservice om undantag också på något annat sätt än via ett gränssnitt eller på något annat sätt i elektronisk form.

19 §

Lotsningsförseelse

Den som uppsåtligt eller av oaktsamhet

Betänkande KoUB 32/2018 rd

- 1) tillhandahåller lotsningstjänster eller bedriver lotsningsverksamhet eller fjärrlotsning i strid med 4 §,
 - 2) försummar skyldigheten att anlita lots enligt 5 §,
 - 3) försummar skyldigheten att lämna uppgifter enligt 7 § 2 mom., eller
 - 4) lotsar utan lagfäst rätt,
- ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för *lotsningsförseelse* dömas till böter.

20 §

Domstol

Den behöriga domstolen i ärenden som ska behandlas enligt 4—11, 16 a—16 e och 16 g § bestäms enligt 21 kap. i sjölagen.

20 a §

Ändringssökande

Beslut som gäller återkallande av styrsedel för lots, återkallande av linjelotsbrev och återkallande av dispens från skyldigheten att anlita lots för fartyg samt beslut av Transport- och kommunikationsverket som gäller beviljande, ändring eller återkallande av tillstånd till fjärrlotsning får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

— — — — —

Denna lag träder i kraft den 20 .

Betänkande KoUB 32/2018 rd

Helsingfors 11.12.2018

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Ari Jalonon blå
vice ordförande Markku Pakkanen cent
medlem Jyrki Kasvi gröna
medlem Jukka Kopra saml
medlem Mia Laiho saml
medlem Eeva-Maria Maijala cent
medlem Jari Myllykoski vänst
medlem Jani Mäkelä saf
medlem Jari Ronkainen saf
medlem Satu Taavitsainen sd
medlem Katja Taimela sd
medlem Ari Torniainen cent
ersättare Harry Wallin sd.

Sekreterare var

utskottsråd Mika Boedeker.